

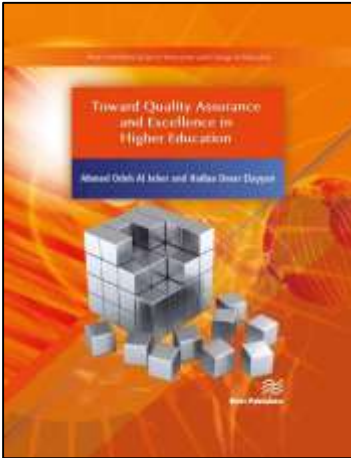
ปริทัศน์หนังสือ

ศศิธร กาญจนสุวรรณ

Sasitorn Kanchanasuvarna

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Asst. Prof. Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

Corresponding author. E-mail: sasitorn_oil@hotmail.com

Received: November 27, 2023

Revised: December 26, 2023

Accepted: December 27, 2023

ชื่อเรื่อง : Toward Quality Assurance and Excellence in Higher Education (1st edition)

ผู้เขียน : Ahmed Odeh Al Jaber and Haifaa Omar Elayyan

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ. 2018

การประกันคุณภาพไม่ใช่แนวคิดใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษา การประกันคุณภาพจะมีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการศึกษาระดับนี้จะมิบทบาทในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคล โดยจะช่วยเพิ่มพูนความรู้และความเชี่ยวชาญ ทำให้เข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นนามธรรม และเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับโลกและชุมชน ดังนั้นการประกันคุณภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งตลอดทั้งกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งคุณภาพการศึกษาไม่มีการนิยามหรือตัวชี้วัดที่แน่นอนตายตัวว่าพิจารณาจากเรื่องใดบ้าง แม้ว่าจะมีการสร้างรูปแบบและทฤษฎีมากมายก็ตาม อย่างไรก็ตามมีหนังสือเล่มหนึ่งที่กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างน่าสนใจ และสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้พัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างดียิ่ง หนังสือดังกล่าวคือ เรื่อง Toward Quality Assurance and Excellence in Higher Education (1st edition) ผู้เขียนคือ Ahmed Odeh Al Jaber และ Haifaa Omar Elayyan โดยตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2018 และได้รับความนิยมอย่างมาก จึงได้ตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งในปี ค.ศ. 2020 และยังคงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากต่อเนื่องกัน จึงได้ตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งในปี ค.ศ. 2022 ซึ่งในเล่มยังคงเป็นเนื้อหาเดิมที่ประกอบด้วย 13 Chapter ดังนี้

Chapter 1 Concept of Higher Education, Quality Assurance, and E-learning จะกล่าวถึงแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย คำจำกัดความของคำว่า “คุณภาพ” กับ “การประกันคุณภาพ” และการนำไปใช้ และแนวคิดในการจัดการศึกษาออนไลน์ในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ตารางเวลาและมาตรฐานในการจัดการศึกษาออนไลน์ และแนวคิดที่มุ่งเน้นคุณภาพในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาออนไลน์ ซึ่งเนื้อหาในบทนี้เป็นเนื้อหาที่ทันสมัยและเหมาะสมกับยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก ที่ปัจจุบันนี้เริ่ม

มีการจัดการศึกษาออนไลน์ในระดับอุดมศึกษาบ้างแล้ว ดังนั้นการจัดการศึกษาออนไลน์อย่างมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ

Chapter 2 The Role of Higher Education (Quality Assurance-based System) in Promoting Lifelong Learning จะกล่าวถึงบทบาทของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และบทบาทการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเนื้อหาในบทนี้เป็นเนื้อหาที่ตอบสนองนโยบายการศึกษาของชาติ ที่เน้นให้จัดการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งในมาตรฐานการประเมินระบบประกันคุณภาพ อาทิ AUN-QA ก็เน้นให้มีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตและได้พัฒนาอย่างยั่งยืน

Chapter 3 Quality-oriented Strategic Planning for Higher Education กล่าวถึง การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งวิธีการบูรณาการการวางแผนเชิงกลยุทธ์กับการประกันคุณภาพ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์กับการประเมิน ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะสะท้อนได้ว่า การประกันคุณภาพไม่ควรทำแยกจากภาระงาน ควรจะผนวกกับกับงานประจำ ดังนั้นสถาบันควรต้องวางแผนเชิงกลยุทธ์ควบคู่กับการประกันคุณภาพ ต้องประกันคุณภาพการทำงานของสถาบันด้วย

Chapter 4 Quality Assurance Management and Control กล่าวถึง แนวคิดหลักในการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) การเปลี่ยนแปลงของโลก และผลกระทบในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

Chapter 5 Quality Assurance for Universities กล่าวถึง ระบบคุณภาพของมหาวิทยาลัย กรอบการประกันคุณภาพโดยทั่วไปของมหาวิทยาลัย และคู่มือการออกแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เนื้อหาในบทนี้จะเน้นแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

Chapter 6 Quality Assurance Piloting the E-learning Sector จะกล่าวถึง การประกันคุณภาพในกรณีการสอนออนไลน์ (E-learning) ซึ่งเป็นการสอนออนไลน์ผ่านระบบคลาวด์ ดังนั้นจึงกล่าวถึง การประมวลผลบนคลาวด์ การเรียนรู้เสมือนจริงกับการประมวลผลบนคลาวด์ และปัญญาประดิษฐ์แห่งอนาคตในระบบการสอนออนไลน์ เนื้อหาในบทนี้เป็นเนื้อหาที่ทันสมัยอย่างมาก เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล ที่ในปัจจุบันเริ่มมีการเรียนออนไลน์ และเริ่มมีการนำปัญญาประดิษฐ์เข้ามาในระบบการศึกษาบ้างแล้ว

Chapter 7 Teaching-Learning Process and Quality Assurance in Higher Education กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนกับการประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนแต่ละคนที่มีระบบการประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพนำไปสู่คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และความรับผิดชอบในการประกันคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งประสิทธิผลและความท้าทายของคุณภาพการจัดการเรียนการสอน พิจารณาได้จากตัวชี้วัดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการสอนกับการวิจัย

Chapter 8 Assessment in Quality Assurance Suit กล่าวถึง รูปแบบการประเมินในระบบการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย นิยาม แนวคิด ประเภทของการประเมินการศึกษา การออกแบบการประเมินเชิงคุณภาพ ความสำคัญและผลกระทบ

Chapter 9 Quality-oriented learning Resources กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ที่เน้นคุณภาพ สำหรับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากผู้สอนที่ต้องสอนอย่างมีคุณภาพแล้ว การจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตก็เป็นสิ่งสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง

Chapter 10 Crystalize the Bond between University Ranking Systems and University Quality Assurance Systems กล่าวถึง ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดอันดับมหาวิทยาลัยกับระบบการประกันคุณภาพ

Chapter 11 Toward Excellence of Higher Education กล่าวถึง นิยามและลักษณะสู่ความเป็นเลิศของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในด้านความเป็นเลิศของการสอน ผลงานของนักเรียน และการวิจัย

Chapter 12 Quality Assurance for Higher Education in Japan และ กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดีในระบบการประกันคุณภาพของประเทศญี่ปุ่น โดยกล่าวถึง ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การจัดการศึกษาในอนาคตและความท้าทายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระบบการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้ยกกรณีตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัย Tokyo

Chapter 13 Quality Assurance for Higher Education in Finland กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดีในระบบการประกันคุณภาพของประเทศฟินแลนด์ โดยกล่าวถึง ระบบการจัดการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้ยกกรณีตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัย Helsinki

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ ผู้เขียนกล่าวถึงมิติใหม่ของการรับรู้การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งสู่การประกันคุณภาพและความเป็นเลิศของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะกล่าวถึงการวางแนวทางตั้งแต่เริ่มต้นและการเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ โดยบูรณาการปัจจัยสำคัญในการสร้าง "ปิรามิด" ของความเป็นเลิศทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะมีการเปรียบเทียบแนวคิดจากทฤษฎีหลักของการประกันคุณภาพ การจัดการ และการควบคุม ในการนำมาประยุกต์ใช้กับระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่าเนื้อหาในเล่มนี้มีความทันต่อเหตุการณ์ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษา หากแต่การจัดการศึกษาออนไลน์ก็ต้องคำนึงถึงคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังนำเสนอรูปแบบใหม่ของความเป็นเลิศในระดับอุดมศึกษา แนวคิดที่มุ่งเน้นคุณภาพเพื่อความเป็นเลิศที่ยั่งยืนของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ว่า ควรประกอบด้วยประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพ ความสามัคคี และการทำงานร่วมกัน รูปแบบนี้รวมเอาแง่มุมหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ระบบการศึกษา การจัดการและการควบคุมการประกันคุณภาพ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการเปลี่ยนแปลงของโลก นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอ “แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด” ระดับสากลในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากประเทศญี่ปุ่นและฟินแลนด์ด้วย

ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรอ่าน เนื่องจากมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะสามารถนำหลักการและทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติในบริบทของประเทศไทย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

รายการอ้างอิง

Jaber, A. O. A., & Elayyan, H. O. (2018). Toward quality assurance and excellence in higher education. River Publishers. ISBN 979-87-93609-556 (print).